

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Szigeti Szabolcs Ügyvédi Iroda, dr. Szigeti Szabolcs ügyvéd által képviselt felperesnek, a Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda, dr. Karczub Péter ügyvéd (által képviselt alperes ellen, kártérítés iránt indított perében, - mely perbe az alperes pernyertessége érdekében a jogtanácsos által képviselt beavatkozott - a Budapest Környéki Törvényszék 2012. április 26. napján kelt 22.P.24.932/2010/26. sorszámú - 22.P.24.932/2010/28. sorszám alatt kijavított - ítélete ellen, az alperes részéről 29., a felperes részéről 30. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik, kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 150.400 (százötvenezer-négyszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket, míg további 80.000 (nyolcvanezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes a mentőautó utasaként 2002. július 3. napján elszenvedett idegenhibás közlekedési balesetből eredő vagyoni és nem vagyoni kára megfizetésére kérte kötelezni a balesetet okozó gépjármű felelősségbiztosítójaként az alperest.

A Dunakeszi Városi Bíróság számú és a Pest Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróságszámú közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperes a 2002. július 3. napján bekövetkezett balesettel kapcsolatban a felperes felé kártérítési felelősséggel tartozik.

A felperes a módosított keresetében 1.880.000 forint és 2002. július 3. napjától számított késedelmi kamatai vagyoni kártérítés, valamint 5.000.000 forint és 2002. július 3. napjától számított késedelmi kamatai nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a 600.000 forint térítéssel felperes kárát megtérítette arra is figyelemmel, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, az alperesnek a fogak hiánya miatti egészségügyi problémák nem róhatók fel.

Az Országos Mentőszolgálat felelősségbiztosítója a perbe beavatkozott, a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott a felperes kárenyhítési kötelezettségének megszegésére.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.600.000 forint nem vagyoni kártérítést és 2002. július 3. napjától 2004. április 30. napjáig évi 11%, 2004. május 1. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő összegű késedelmi kamatát, valamint az állam javára felhívásra 94.940 forint le nem rótt illetéket. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg alperesnek 132.080 forint perköltséget, az állam javára 317.856 forint le nem rótt illetéket. Egyebekben a felperes keresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította, hogy a baleset okozó felelősség biztosítója az alperes, helytállási kötelezettsége a Ptk. 559. § (1) bekezdés szerint fennáll. A Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdés felhívásával a vagyoni kártérítés körében előterjesztett keresetet nem találta megalapozottnak, mivel felperesnek a fogazat elvesztéséből eredő költségei nem merültek volna fel abban az esetben, ha igénybe veszi az OEP által biztosított térítési lehetőséget. A 9/1993. (IV. 2.) NM rendelet 12. számú melléklete szerint a beavatkozások térítésmentes igénybevételére utalt, továbbá felhívta az 1997. évi LXXXIII. törvény 12. §-át, 26. § (1) bekezdését, a baleset idején hatályos 204/2002. (IX. 18.) Kormányrendelet mellékletét, amelyek alapján a felperes élhetett volna az OEP által biztosított lehetőséggel, amelynél fogva olyan költségei, amelyek megtérítésére a Ptk. 339. § (1) bekezdés alapján is az alperes kötelezhető lett volna, nem merültek volna fel. Bizonyítottnak vette, hogy a felperest a balesetből eredően trauma érte, fogazata jelentős részét elvesztette, a balesetből eredően fájdalmai, esztétikai sérülései jelentkeztek. Az ép fogazatának elvesztése miatt komfortérzete a fogazat pótlása esetén sem lesz azonos a baleset előtti időszakkal. Ezért a Ptk. 355. § (4) bekezdés alapján a nem vagyoni hátrány csökkentése érdekében a felperes kártérítési igényét részben megalapozottnak tartotta. Utalt azonban a Ptk. 340. § (1) bekezdés alapján a károsultat terhelő kárenyhítési kötelezettségre. Az elsőfokú bíróság a fogazat részbeni elvesztése, a baleseti trauma, az ajkak esztétikai problémái miatt felperes igényét csak a rendelkező rész szerinti mértékben tekintette indokoltnak. Azt a tényt nem róta az alperes terhére, hogy a felperes megelőző tájékozódás hiányából eredően a szájsebészeti beavatkozásokat nem végeztette el, sőt, meg sem kezdte, és ebből eredően a fentiekben túl a megfelelő rágás hiányából eredően esetlegesen egyéb egészségügyi problémái, a szájüregben anatómiai elváltozások keletkeztek. Az ebből eredő hátrányokat, a társadalmi érintkezés elnehezülését, étkezés nehézségét, a hosszú ideje fennálló foghiányból eredően az önbizalom veszteségét ugyancsak nem alperesi magatartásra visszavezethetőnek tartotta. Az újabb szakértő kirendelésére vonatkozó indítvány teljesítését a Pp. 3. § (4) bekezdés második mondata alapján mellőzte mint szükségtelent. Utalt arra, hogy a baleset óta közel 10 év telt el, és a megállapítható tényállás alapján a felperes fogpótlásának elmaradása nem róható az alperes terhére. Ennek következtében a rágás elégtelensége miatt esetlegesen felmerülő gyomor vagy bélproblémák felperesi közrehatás következtében ugyancsak nem róhatóak alperes terhére. A baleseti traumára visszavezethető pszichés hatásokat további szakértői bizonyítás nélkül is elfogadta, azonban a fogak pótlásának elmaradása miatt esetleges pszichés elváltozásokat, amennyiben ezek ténylegesen léteztek is, ugyancsak nem róta az alperes terhére. A perköltség viseléséről a Pp. 84. § (3) bekezdés, illetőleg 81. § (1) bekezdés felhívásával határozott.

Az elsőfokú bíróság 22.P.24.932/2010/28. sorszámú kijavító végzésével a 26. sorszámú ítélet rendelkező részét akként javította ki, hogy az alperest terhelő 94.940 forint illetékfizetési kötelezettséget törölte.

Az első fokú ítélet ellen a felperes és az alperes is fellebbezéssel élt.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és az alperesnek a felmerült vagyoni kára megtérítésére kötelezését kérte. Fellebbezésével kizárólag a fogpótlás költség vagyoni kára vonatkozásában támadta az elsőfokú ítéletet. Hivatkozott azon tényelőadására és az e körben csatolt dokumentumokra, amelyek szerint arról tájékoztatták, hogy csak teljes térítéssel, illetőleg OEP térítés nélkül vehet igénybe beavatkozást. Rámutatott, hogy a balesetkori életkorára figyelemmel térítésmentes beavatkozást nem vehetett igénybe. Tévesnek tartotta a 204/2002. (IX. 18.) Kormányrendelet mellékletére történt hivatkozást, mivel nem volt, és nem is közgyógyellátásra jogosult. Utalt arra, hogy a fogpótlás költségeinek megelőlegezésére sem a baleset bekövetkezésekor, sem azt követően nem volt anyagi lehetősége. Megítélése szerint kárenyhítési kötelezettsége körében fontos szempont az anyagi lehetőségeihez képesti elvárhatóság, figyelemmel arra is, hogy az alperes által folyósított előleg nem csekély mértékű orvosi beavatkozás költségét nem fedezte, így annak megelőlegezése a nem volt tőle elvárható. Hivatkozott azon nyilatkozatára, miszerint az alperes által folyósított előleget nem a fogai pótlására fordította, hanem a baleset következtében felmerült egyéb költségei finanszírozására, amellyel kárenyhítési kötelezettségét nem szegte meg, mivel ezek ugyanúgy szükséges kiadások voltak. Rámutatott, hogy mindvégig megpróbálta kiaknázni azokat a lehetőségeket, amelyek térítésmentes igénybevételt tettek volna lehetővé, azonban „falakba ütközött”. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem szerezte be az indítványozott orvosi iratokat, nem nyilatkoztatta meg a háziorvost egészségi állapotára, és ennek mellőzésének okát az ítéletben sem adta. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság a háziorvos megkereséséhez a titoktartás alóli felmentésre vonatkozó nyilatkozatot kérte, amelyet megadott, ennek ellenére figyelmen kívül hagyta az indítványát. Álláspontja szerint a vagyoni kárigény elutasítása, és a fogpótlások elmaradása miatti további egészségkárosodások feltárása körében az elsőfokú bíróság jogszabálysértő módon járt el, döntését nem kellő alapossággal indokolta meg.

Az alperes a fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, elsődlegesen a marasztalási összeg 600.000 forintra leszállítását, másodlagosan a marasztalási összeg változatlanul hagyása mellett kamatfizetési kötelezettségének mellőzését, továbbá illetékfizetési kötelezettségének mellőzését és a felperes költségekben való marasztalását kérte. Kérte továbbá az általa korábban kifizetett 600.000 forint beszámítását a marasztalásba. A nem vagyoni kár körében hivatkozott arra, hogy maga a trauma is kezelhető lett volna. A felperes passzívan éli meg életét, saját romló egészségi állapota ellenére nem tesz semmilyen megelőző intézkedést. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összecszerűségénél két szempontot nem vett figyelembe, egyrészt a kár bekövetkeztének időpontját, másrészt az irányadó gyakorlatot. Megítélése szerint a trauma nem a baleset során okoz a felperesnél személyiségváltozást, hanem a későbbiekben alakult ki kezelés hiányában. Így vagy a kárösszeget szükséges a káresemény időpontjához igazítani, mert eltűlt, vagy - mivel a trauma kialakulásának időpontja nem ismert - az ítélet hozatalkori időpontot kell alapul venni. A fellebbezési pertárgyértéket 1.000.000 forintban jelölte meg. Mivel a pert megelőző kifizetése jogcím nélkülivé vált, így kérte annak elszámolását, beszámítását a fennmaradó kárösszegbe. Rámutatott arra, hogy személyes illetékmentes, így illetékfizetési kötelezettsége nem áll fenn.

Az alperes az ellenkérelmében a fellebbezését meghaladóan az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta. A felperes fellebbezési érvelését ténybelileg valótlannak tartotta, miután a felperes tudomására hozta alperes, hogy előleget térít, és amennyiben annak felhasználását igazolja, akkor újabb kifizetésre kerül sor. Rámutatott, hogy a baleset óta több mint tíz év eltelt, és nemcsak pénzkérdés, hogy a felperes meg sem kísérelte a rehabilitációt. Elképzeltelhetetlennek tartotta, hogy ha igény lenne a helyreállításra, akkor azt

meg se kezdje a felperes tíz év alatt legalább ideiglenes pótlással, akár társadalombiztosítás terhére is. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság nem hárította át alperesre a fogpótlás késedelme miatti károsodás alapján igényelt nem vagyoni kártérítést.

A fellebbezések nem alaposak.

Az elsőfokú bíróság az ítéletét 28. sorszámú végzésével kijavította, az alperes illetékfizetésre kötelezését „törölte”. A kijavító végzésre tekintettel az elsőfokú ítéletnek nem volt az alperest illeték fizetésre kötelező rendelkezése, így az alperes fellebbezése e vonatkozásban okafogyottá vált. Fellebbezéssel nem volt támadott az elsőfokú ítéletnek a nem vagyoni kártérítés vonatkozásában a 600.000 forintban marasztaló és a marasztalást meghaladó elutasító ítéleti rendelkezése. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 228. § (4) bekezdés alapján a fellebbezési kérelmekhez kötötten bírálta felül az első fokú ítélet megalapozottságát.

Az alperesnek mint a károkozó gépjármű felelősségbiztosítójának térítési kötelezettsége akkor áll be, ha a károkozó kártérítési felelőssége fennáll. Jogerős közbenső ítélet az alperes térítési kötelezettségét megállapította. Ez a jogalapi döntés azonban nem mentesítette a felperest az összezszerűsége folyó eljárásban az általa érvényesített vagyoni kára tényleges bekövetkezésének bizonyítása alól. A felperes vagyoni kárként kizárólag a fogpótlás költségét érvényesítette az alperessel szemben. A Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdés alapján kárkötelelem feltétele a kár bekövetkezése. A felperes konkrét vagyoni kárt jelölt meg, ezért a bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a felperesnek a konkrétan megnevezett kára ténylegesen bekövetkezett-e, a felperes vagyonában értékcsökkenés fennáll-e. A felperes a fogai pótlását nem készítette el, így a fogpótlás költségével a vagyona nem csökkent. A felperes fogainak pótlása a perbeli balesettel okozati összefüggésben merült fel, amely költséggel jár és amely fogpótlás költsége a balesettel okozati összefüggésben elszenvedett hátrányainak csökkentéséhez lett volna szükséges a balesetet követően. A baleset 2002. július 3. napján következett be. A felperes már 2002. évben, majd 2004. és 2005. évben is a fogainak pótlási költségére ajánlatot szerzett be, amelynek alapján az alperestől kérte az ajánlat szerinti költsége mint kár megtérítését. A rendelkezésre álló iratok szerint az alperes peren kívül 2004. október 25. napján jogcím nélküli előlegként 600.000 forintot utalt a felperesnek, majd a 2005. április 11. napján kelt levelében a fogpótlás 1.259.000 forintos ajánlatát elfogadta azzal, hogy ezen összegre kiállított számla ellenében a korábbi térítésének beszámításával megtéríti a felperesnek. A felperes saját előadása alapján is tény, hogy az alperes térítését és ezen nyilatkozatát követően a felperes a fogai pótlása érdekében nem tett semmit, fogorvosi kezelést a mai napig nem vett igénybe, a fogainak pótlása nem kezdődött meg az eltelt évek, illetve a hosszadalmas peres eljárás időtartama alatt sem. A felperes közel 7 évig nem tett semmit a fogai pótlása érdekében. Ebből az is következik, hogy az alperesnek az a magatartása, mely szerint a balesetet követően közel három évvel tett térítési ajánlatot a felperesnek, jogkövetkezménnyel járó mulasztásként nem volt értékelhető.

Az első fokú eljárás iratai között az ingyenes fogpótlás vonatkozásában eltérő nyilatkozatok vannak. Tény, hogy a felperes nem volt és nem közgyógyellátásra jogosult személy, így az erre vonatkozó jogszabályi felhívások irrelevánsak. Ugyanakkor a rendelkezésre álló OEP nyilatkozat alapján nem zárható ki, hogy a baleseti fogpótlás térítésmentes elvégzésének lehetősége. Az elsőfokú ítéletben foglaltakra tekintettel a Fővárosi Ítéletábrla rámutat arra, hogy a Ptk. 345. § (1) bekezdés alapján érvényesülő 339. § (1) bekezdés értelmében a kártérítési felelősség együttes feltételeinek megvalósulása esetén vizsgálható csak a károsult kárenyhítési kötelezettsége.

A kifejtettek értelmében a felperesnek a fogai pótlásának költsége mint kára nem következett be. A felperes a fogai pótlásának megvalósítása érdekében az árajánlat beszerzésén túl érdemi intézkedést éveken keresztül nem tett, holott

az alperes részbeni teljesítése, az alperes térítési ajánlata, a kezelés hosszadalmassága, részleges, egymásra épülő megvalósíthatósága és akár részszámlákkal történő költség igazolás és az esetleges térítésmentesség lehetőségére is figyelemmel nem lett volna akadálya a fogászati kezelés elkezdésének. A felperes nem tett érdemben semmit a baleset miatt bekövetkezett foghiányainak pótlása érdekében, az ebből fennálló hátránya csökkentése érdekében közel egy évtizeden keresztül. A másodfokú bíróság megítélése szerint ezért a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján a fogpótlás költségét mint kárt, annak bekövetkezte és indokoltsága igazoltságának hiányában, alappal nem érvényesítheti az alperessel szemben. Az elsőfokú bíróság a fentiekben kifejtett részben eltérő indokokkal megalapozottan utasította el a felperes fogpótlás költségének, mint vagyoni kárnak a megtérítésére irányuló keresetét.

A nem vagyoni kártérítés jogalapja nem, kizárólag annak összecszerúsége volt alperes által fellebbezéssel támadott. Az elsőfokú bíróság az összecszerúséget mérlegelés alapján állapította meg. Az elsőfokú bíróság helytállóan tárta fel, állapította meg és mérlegelte mindazon körülményeket, amelyek a nem vagyoni kártérítés összecszerúságának meghatározásánál figyelembe vehetők voltak. A másodfokú bíróság az összecszerúség felülmérlegelésére, annak leszállítására kellő alapot nem látott.

Az elbíráláskori értékviszonyok figyelembe vételére lehetőség nem volt. A Ptk. 355. § (4) bekezdés értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán azt a kárpótlást is meg kell téríteni, amely a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A Ptk. 360. § (1) bekezdés alapján a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, míg a (2) bekezdés szerint a kárért felelős személy helyzetére a szerződés teljesítésében késedelmes kötelezettre irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni, ezért alkalmazandó a Ptk. 301. § (1) bekezdése a PK.50. számú állásfoglalásra tekintettel. A bírói gyakorlat kivételesen és csupán a károsult javára teszi azt lehetővé, hogy az általában irányadó károkozaskor fennállt ár- és értékviszonyok helyett az elbíráláskori alapján kerüljön sor a nem vagyoni kártérítés megállapítására, melynek feltétele, hogy az ítélethozatalig eltelt huzamosabb időszakban az ár- és értékviszony olyan jelentős változáson essenek át, aminek következtében a károsult a késedelmi kamatokkal növelt kártérítési összeg mellett is méltánytalanul hátrányos helyzetbe kerülne. A bírósági gyakorlat azonban nem él e lehetőséggel a kárért felelős vagy helytállással tartozó személynek a késedelmi kamatok alóli mentesítése érdekében.

A kifejtettek értelmében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében helybenhagyta.

A felperes és az alperes fellebbezése is eredménytelen volt, azonban az eltérő fellebbezési pertárgy értékekre is figyelemmel kifejtett ügyvédi tevékenység alapján a másodfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdés szerint akként határozott, hogy a felek fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik. A felperes a szakértői díjra vonatkozóan részesült költségmentességben, így az eredménytelen fellebbezése alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel le nem rótt fellebbezési illeték megtérítésére köteles, míg az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli az 1990. évi XCIII. tv. 74. § (3) bekezdés szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (1), (2) bekezdés és 14. § értelmében.

Budapest, 2013. február 26.

Dr. Németh László sk.

a tanács elnöke

. Merőtey Anikó sk.. Molnár Ágnes sk.

előadó bíró bíró

A kiadmány hitelélül: